

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ האם הנהגת האופוזיציה נסוגה בה מעמדותיה ומכירה בלגיטימיות של ממשלת אחמדינז'אד?
- ✓ רפסנג'אני מצהיר על תמיכה במנהיג העליון אך ממשיך לספוג ביקורת מתומכי הממשלה.
- ✓ הנשיא הגיש את תקציב המדינה השנתי לאישור המג'לס: גידול של כ-90 מיליארד דולר יחסית לתקציב השנה שעברה.
- ✓ ביטוי נוסף להשפעה תרבותית מערבית: התרחבות קעקועים ופירסינג בקרב צעירים.
- ✓ תמונות השבוע: רכבת ירדה מהמסילה מטהראן למשהד (23 ינואר): 8 הרוגים, 12 פצועים; התרסקות מטוס במשהד (24 ינואר): 46 פצועים.

האם הנהגת האופוזיציה נסוגה בה מעמדותיה ומכירה בלגיטימיות של ממשלת אחמדינז'אד?

סערה פוליטית התעוררה השבוע באיראן, לאחר שמנהיג האופוזיציה הרפורמיסטית, מהדי כרובי (Mehdi Karoubi), צוטט על-ידי סוכנות הידיעות השמרנית "פארס" באומרו, כי הוא מכיר בנשיא מחמוד אחמדינז'אד כנשיא איראן (פארס, 25 ינואר).

זמן קצר לאחר פרסום הידיעה התייחס בנו של כרובי, חסין (Hosseini), לדיווח בפארס והבהיר, כי אביו עודנו סבור, שהבחירות האחרונות לנשיאות זויפו, אך מאחר שהמנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, הכיר בנשיאותו של אחמדינז'אד, הרי שאף הוא מכיר באחמדינז'אד כ"ראש הממשלה של המשטר" (סחאם ניז, 25 ינואר).

בראיון, שהעניק חסין כרובי לשירות ה-BBC בפרסית, אמר בנו של מנהיג האופוזיציה, כי מאז הבחירות לנשיאות ציפה אביו, שהמשטר יתחשב בדרישות העם וייענה להן, אך מאחר שדבר זה לא התרחש, הוא מבקש עתה למצוא את הדרך לפתרון המשבר. לא מדובר בנסיגה מעמדותיו, הדגיש חסין כרובי, כי אם בניסיון למצוא דרך לצאת מהמצב הנוכחי שיצרה הממשלה והביא את המדינה אל סף תהום (BBC בפרסית, 25 ינואר).

גורמים באופוזיציה הרפורמיסטית הדגישו אף הם בימים האחרונים, כי לא חלה כל נסיגה בעמדותיו של כרובי, וכי אין משמעות דבריו הכרה בלגיטימיות של אחמדינז'אד כנשיא, כי אם רק הכרה בפועל בכהונתו כנשיא. כרובי עצמו אמר השבוע בפגישה עם פעילים פוליטיים, כי בכונתו להמשיך ולהתייצב לצד העם האיראני במאבק על זכויותיו ולמען קיום בחירות חופשיות (ראה-י סבז, 26 ינואר).

בתוך כך דיווחו השבוע כמה אתרי חדשות איראנים, כי במכתב ששלח לאחרונה הנשיא לשעבר, מחמד ח'אתמי (Mohammad Khatami), למנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, הצהיר גם ח'אתמי, כי הזרם הרפורמיסטי מכיר באופן רשמי בממשלתו של אחמדינז'אד. על-פי דיווח זה כתב ח'אתמי למנהיג העליון, כי יש לפתור את המשבר הנוכחי במסגרת החוק, להימנע מקיצוניות בקרב שני הצדדים ולפעול להרגעת הרוחות (פרדא ניז, 24 ינואר).

יזכר, כי בעקבות מהומות העאשורא, שפרצו בסוף החודש שעבר, פרסם מנהיג האופוזיציה, מיר-חסין מוסוי, גילוי דעת בו הציע תוכנית לפתרון המשבר הפוליטי באיראן. גם גילוי דעת זה התפרש על-ידי אישים פוליטיים שונים באיראן כהכרה מצד מוסוי בלגיטימיות של ממשלת אחמדינז'אד, כיוון שלראשונה מאז הבחירות לנשיאות לא העלה מוסוי דרישה מפורשת לביטול תוצאות הבחירות ולא ערער על חוקיותה של הממשלה.

רפסנג'אני מצהיר על תמיכה במנהיג העליון אך ממשיך לספוג ביקורת מתומכי הממשלה

יו"ר מועצת המומחים והמועצה לקביעת האינטרס של המשטר, איתאללה עלי-אכבר האשמי רפסנג'אני (Ayatollah Ali-Akbar Hashemi Rafsanjani) שב ושב השבוע את שתיקתו הנמשכת בחודשים האחרונים לנוכח המשבר הפוליטי במדינה והצהיר על תמיכתו במנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי. בפגישה עם חברי המועצה המרכזית של "מפלגת המתונים והפיתוח", שהתקיימה ב-23 בינואר, אמר רפסנג'אני, כי ח'אמנהאי הינו האדם המתאים ביותר לפתור את בעיותיה הנוכחיות של איראן בסיועם של אישים מתונים משני הזרמים הפוליטיים במדינה.

רפסנג'אני הדגיש בדבריו, כי מאז ומעולם ביטאו עמדותיו את האינטרסים של האסלאם, המהפכה והעם האיראני וציין, כי לעיתים העדיף לשמור על שתיקה לנוכח "תנאים בלתי-מתאימים". הוא ציין, כי המנהיג העליון מעולם לא תמך בפעולה קיצונית או מנוגדת לחוק מצד זרם פוליטי כלשהו והביע את ביטחונו ביכולתו של המשטר לפתור בתמיכת העם את הבעיות הניצבות בפניו ולהכשיל את מזימותיהם של אויביה החיצוניים והאנטי-מהפכניים של איראן (סוכנויות הידיעות, 23 ינואר).

דבריו של רפסנג'אני נאמרו ימים ספורים לאחר קריאתו של המנהיג העליון לבכירי האליטה הפוליטית לשבור את שתיקתם לנוכח האירועים האחרונים ולהבהיר את עמדתם בעימות שבין המשטר לבין אויביה של איראן. במצב שבו מנהיגי אויביה של איראן נוקטים עמדה ברורה בנוגע להתרחשויות הפנימיות באיראן, אין זה מתקבל על הדעת, שהאליטות הפוליטיות ובעלות ההשפעה ינקטו עמדות דו-משמעיות, אמר ח'אמנהאי (מהר, 19 ינואר).

על אף הצהרת התמיכה מצד רפסנג'אני במנהיג העליון שבו תומכי הממשלה במחנה השמרני ומתחו ביקורת חריפה על יו"ר מועצת המומחים. במאמר מערכת, שהתפרסם ביומון האולטרה-שמרני כיהאן, התייחס עורך היומון, חסין שריעתמדרי (Hossein Shariatmadari), לדבריו של רפסנג'אני וטען, כי משמעות שתיקתו לנוכח האירועים האחרונים היא למעשה התייצבות לצד אויבי המדינה. שריעתמדרי תהה, האם רפסנג'אני טרם הבין, שלאירועים האחרונים אין כל קשר עם הממשלה והבחירות וכי הם אינם משקפים מאבק בין שני זרמים פוליטיים, כי אם מזימה מצד המערב ואויבי האסלאם כנגד איראן. שתיקתם של אישים פוליטיים בכירים לנוכח האירועים לא זו בלבד שאינה מסייעת לחשוף את האמת מאחורי אירועים אלה, אלא שהיא מסייעת להצית את אש ההסתה. עורך כיהאן תקף בחריפות את שתיקתו של רפסנג'אני לנוכח מהומות העאשורא וכתב, כי על אף התנגדותו לממשלה, היה עליו לגנות את תמיכת "ראשי ההסתה" בישראל ובארה"ב ואת פגיעתם במכונן המהפכה האסלאמית, איתאללה ח'מיני, ובאמאם השיעי חסין (כיהאן, 24 ינואר).

גם איש הדת הבכיר, איתאללה מחמד יזדי (Ayatollah Mohammad Yazdi), מתח ביקורת חריפה על רפסנג'אני. בפגישה עם בכירים ברשות השידור אמר ראש אגודת המרצים של המכללה הדתית בעיר קום וחבר מועצת המומחים, כי רפסנג'אני מתרחק בכל יום מהמשטר בשל

עמדותיו. לדבריו, משקפות הצהרותיו האחרונות של רפסנג'אני עלבון ופגיעה בח'אמנהאי ולא כבוד כלפיו, כיוון שיש בהם משום הטלת ספק במנהיגותו. אם רפסנג'אני מבקש לדבר על בעיות המדינה, ראשית עליו לגנות את השחתת תמונתו של ח'מיני ואת הפגיעה בקדושת העאשורא, אמר יזדי והוסיף, כי חיוכיו של רפסנג'אני אינם פותרים את חילוקי הדעות. הוא אף הזהיר את רפסנג'אני לבל יהיה גורלו כגורלו של איתאללה מנת'ט'רי [שנועד לשמש כיורשו של ח'מיני והודח על-ידיו בשנת 1988 לאחר ביקורת שהשמיע כנגד מדיניות המשטר] (פארס, 25 ינואר).

חבר מועצת שומרי החוקה ודובר ממשלת אחמדינז'אד לשעבר, ע'לאם-חסיין אלהאם (Ghoam Hossein Elham), תקף אף הוא השבוע בחריפות את רפסנג'אני ואף האשימו בניסיון לערער את יסודות המשטר ולהוציא את השלטון מידי של המנהיג העליון (פארס, 27 ינואר).

בהתייחסות נוספת לדבריו של רפסנג'אני הגדיר מחמד ג'ואד לאריג'אני (Mohammad Javad Larjani), בכיר ברשות השופטת ואחיהם של יו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני, ושל יו"ר הרשות השופטת, צאדק לאריג'אני, את רפסנג'אני כ"אדם גדול", שאין רבים כמותו בהיסטוריה של המהפכה האסלאמית. הוא הוסיף, עם זאת, כי גם אנשים גדולים מבצעים טעויות גדולות ומנהיגים שלוש טעויות מרכזיות, שביצע לדבריו רפסנג'אני בשנים האחרונות: הקמת מפלגת "משרתי השיקום" במחצית שנות התשעים, שהובילה לדבריו לעליית הזרם הרפורמיסטי; החלטתו להתמודד בבחירות לנשיאות איראן בשנת 2005; והצהרותיו החריפות כלפי הנשיא אחמדינז'אד במהלך מערכת הבחירות האחרונה (פרארו, 24 ינואר).

יזכר, כי בחודשים האחרונים נעדר רפסנג'אני מתפילות יום השישי באוניברסיטת טהראן, אותן נהג להנהיג עד לבחירות האחרונות לנשיאות איראן. על רקע האירועים הפוליטיים במדינה תקפו חוגים שמרנים תומכי הממשלה בחריפות את רפסנג'אני והאשימו אותו, כי הוא משתף פעולה עם האופוזיציה הרפורמיסטית נגד המשטר וכי הוא אחראי במידה רבה למשבר הפוליטי הנמשך.

הנשיא הגיש את תקציב המדינה השנתי לאישור המג'לס: גידול של כ- 90 מיליארד דולר יחסית לתקציב השנה שעברה

הנשיא מחמוד אחמדינז'אד הגיש ביום ראשון (24 ינואר) לאישור המג'לס את הצעת התקציב לשנה הפרסית הבאה (21 מרץ 2010 – 20 מרץ 2011). היקף התקציב השנתי מסתכם בכ-368 מיליארד דולר, כ-89 מיליארד דולר יותר מהתקציב שאושר בשנה שעברה. התקציב מבוסס על הערכת מחיר נפט של 60 דולרים לחבית לעומת תקציב השנה שעברה, שהתבסס על הנחת עבודה, שמחירה של חבית נפט יהיה 37.5 דולרים בלבד.

בנאומו בפני המג'לס בעת הצגת התקציב אמר אחמדינז'אד, כי תקציב השנה הבאה משקף צדק חברתי, חלוקה צודקת של משאבים וגידול בשיעור ההוצאות הממשלתיות לטובת פרויקטי בינוי, פיתוח ומחקר מדעי. לדברי הנשיא, מבטא התקציב גם תשומת לב מיוחדת מצד הממשלה לנושאים תרבותיים ולחיזוק הזהות הלאומית והערכים הדתיים בחברה באמצעות הקצבת כ-1.5 מיליארד דולר לצורך הקמת מרכזי תרבות, בתי קולנוע, מסגדים, סמינרים דתיים וכיו"ב.

אחמדינז'אד ביקש מהמג'לס שלא להתעכב באישור התקציב, שגובש לדבריו בסיוע מומחים והינו "שקוף וברור". עוד העריך הנשיא בנאומו, כי על אף מימושה הצפוי של הרפורמה במדיניות הסובסידיות תרד האינפלציה לשיעור שנתי של 5 אחוזים בלבד עוד לפני תום מחצית תקופת מימוש תוכנית הפיתוח הכלכלית לשנים 2010-2015 (סוכנויות הידיעות, 24 ינואר).

הצעת התקציב עוררה כצפוי ביקורת מצד מבקרי הנשיא. במאמר מערכת, שהתפרסם השבוע ביומון ח'ראסאן היוצא לאור במשהד, נכתב, כי הצעת הממשלה שהוגשה לאישור המג'לס משקפת תקציב "שברירי ובלתי בטוח" הן מבחינת מקורות ההכנסה עליהם הוא מתבסס ואשר אינם ריאליים להערכת היומון, והן מבחינת ההוצאות המפורטות בו. אין ספק, נכתב במאמר, כי המג'לס יכניס שינויים משמעותיים בהצעת התקציב טרם אישורה (ח'ראסאן, 25 ינואר).

גם האתר פרארו המזוהה עם חוגים שמרניים מבקרי הממשלה מתח ביקורת על הצעת התקציב והגדיר אותה כאינפלציונית. בפרשנות, שהתפרסמה באתר בעקבות הגשת הצעת התקציב על-ידי הנשיא, נכתב, כי התקציב המוצע צפוי להוביל לעליה בניזילות ולירידה בערך המטבע דווקא

בשעה שהממשלה שבה ומצהירה, כי היא משקיעה את כל מאמציה להורדת שיעור האינפלציה (פרארו, 25 ינואר).

האתר פרדא המזוהה עם הזרם השמרני הפרגמאטי העלה אף הוא מספר הסתייגויות ביחס להצעת התקציב. במאמר פרשנות, שהתפרסם באתר, נכתב, בין היתר, כי התקציב מבוסס על הנחת עבודה לפיה יועברו לממשלה 70 מיליארד דולרים כתוצאה מביטולן הצפוי של הסובסידיות. הנחה זו מנוגדת לדברי האתר לחוק הסובסידיות, שאושר לאחרונה במג'לס ולפיו מוערכות ההכנסות הצפויות כתוצאה מהרפורמה במדיניות הסובסידיות ב-20 מיליארד דולרים בלבד. במאמר נמתחה ביקורת גם על העלייה המשמעותית (קרוב ל-50 אחוזים) המוצעת בתקציב החברות הממשלתיות וכן הוטל ספק ביכולתה של הממשלה לעמוד ביעדי התקציב בנוגע לפרויקטי בנייה, שהתקציב עבורם משקף גידול משמעותי יחסית לשנה שעברה (פרדא, 26 ינואר).

ביטוי נוסף להשפעה תרבותית מערבית: התרחבות קעקועים ופירסינג בקרב צעירים

בכתבה, שפרסם בשבוע שעבר, התריע האתר תאבנאכ המזוהה עם הזרם השמרני-הפרגמאטי מפני התפשטות תופעת הקעקועים והפירסינג בקרב צעירים איראנים. בכתבה דווח, כי צעירים וצעירות רבים פונים בשנים האחרונות - בעיקר בהשפעת להקות מערביות - למרכזים העוסקים בביצוע קעקועים ופירסינג. האתר דיווח, כי קעקועים ופירסינג מתבצעים במרכזים הפועלים ללא רישיון וללא פיקוח רפואי והזהיר, כי הם מהווים לא רק תופעה חברתית ותרבותית מכוערת ושלילית, כי אם גם סכנה בריאותית חמורה עבור הצעירים.

האתר הלין על כך, שבהעדר פיקוח מצד השלטונות התרבו לאחרונה המרכזים המחתרתיים המבצעים קעקועים ופירסינג והם אף אינם נמנעים מלפרסם את עצמם בגלוי בקרב נוסעים בתחבורה הציבורית, באמצעות האינטרנט ועל גבי לוחות המודעות. קעקועי גבות, עיניים ושפתיים מתבצעים גם במספרות נשים, מבלי שהצעירות יהיו מודעות לסכנות הכרוכות בביצוע הקעקוע, כגון: מחלות עור, מחלות דם וכיו"ב. האתר הזהיר גם מפני הסכנה שבהעברת מחלות קשות כתוצאה משימוש במחטים משותפות ומאי-הקפדה על תנאים היגייניים נאותים.

כתובות קעקע על גבם של צעירים איראנים
(אתר הימון המשהרי, <http://www.hamshahrionline.ir/News/?id=24839>)

עוד דווח באתר, כי ביצוע קעקועים ופירסינג הוא עניין יקר. מחיר קעקוע קטן נע בין 30 ל-150 אלף תומאן (כ-30-150 דולר), מחיר קעקוע על פני שטח נרחב בגוף יכול לנוע בין 100 אלף תומאן לכמה מאות אלפי תומאן ומחיר פירסינג נע בין 80 ל-200 אלף תומאן.

תאבנאכ הזהיר, כי על-פי נתונים המתפרסמים באמצעי התקשורת כ-50 אחוזים מאלה המבצעים קעקוע או פירסינג מתחרטים לאחר מכן ומבקשים להסירם, אך הדבר כמעט בלתי-אפשרי ולעיתים קרובות הסרת הקעקוע או הפירסינג אינה מוצלחת ויקרה מאוד (תאבנאכ, 20 ינואר).

יצוין, כי במסגרת המערכה, שמנהלים כוחות ביטחון הפנים באיראן להגברת אכיפת הקוד האסלאמי, נסגרו בשנים האחרונות כמה עשרות מספרות באשמת ביצוע תספורות בסגנון מערבי וקעקועים.

תמונות השבוע: רכבת ירדה מהמסילה מטהראן למשהד (23 ינואר): 8 הרוגים, 12 פצועים; התרסקות מטוס במשהד (24 ינואר): 46 פצועים

